

Halálos lövés a patikából ?

dr. Schneider Attila

2020.

1. A gyilkosság

1. Ábra: A gyógyszerertár a betörés után (Magyar Rendőr)

1947. március 10-én éjszaka bejelentés érkezett a rendőrségre, hogy a Városmajorban lövéseket hallottak. A kivonuló R-csoport a Csaba utca és a Városmajor utca sarkán holtan találta Horváth Lajos próbarendőrt. A puskája kibiztosítva és nem messze a holttesttől megtalálták jegyzetfüzetét, amelybe a Kommatinger Sándor nevet írta. A környéket átvizsgálva megállapították, hogy a sarkon lévő Csaba vezér gyógyszerertárba is betörtek. Gyógyszereket és kozmetikumokat vittek el mintegy 3000 Ft értékben. (1) A betörő módszere már ismert volt a rendőrök előtt, bár a tettest vagy tetteseket még nem sikerült elfogni. Megkezdődött a gyilkossági nyomozás.

2. A Csaba vezér gyógyszerertár alapítása

A patikát Táncczos (Linger) József alapította. Az alapító Linger József néven született 1888. augusztus 15-én Izsákon. Részt vett az első világháborúban ahonnan 50%-os rokkantként tért haza. A Budapesti Tudomány Egyetemen 1918-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. (2) Háborús emléktárgyai a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum gyűjteményében találhatóak. (3) A gyógyszerertár alapítási jogot többszöri kérvényezés után 1934-ben mintegy háborús kárpótlásként kapta. Ekkor vette fel felesége édesanyjának nevét s magyarosította Táncczos József-re. A patika

2. Ábra: Linger József katonai bárcája (Gyógyszerésztörténet)

kialakítására a Kaszab Miklós tervezte Csaba utca 7/c ház földszintjén került sor. A gyógyszerertár terveit Soltész József készítette. (4)

A megnyitást azonban Táncczos József már nem érthette meg mert 1936-ban elhunyt.

A felesége özvegyi jogot örökölt és később lánya Táncczos Erzsébet /dr. Kóhalmy Lászlóné/ is gyógyszerész lett. 1943-ban szerzett oklevelet. (5)

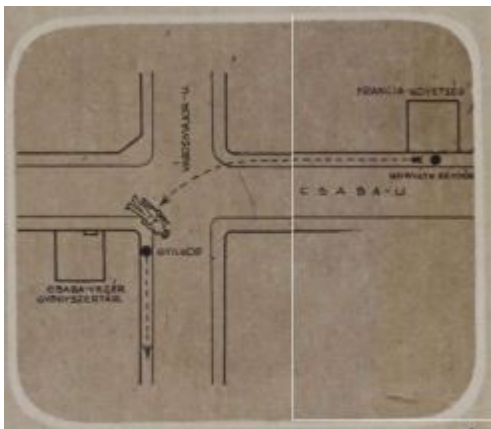
A gyógyszerertárat az államosításig kezelők és üzlettársak vezették. Hegyes Géza (1936-1937), Kóhalmy László (1937-1940), Emánuel Antal (1940-1943), Karner Ákos (1943-1950). (6)

Karner Ákos 1930-ban szerzett oklevelet a Pázmány Péter Tudomány Egyetemen.

Még ez év novemberében kérte felvételét az Okleveles Gyógyszerészek Országos testületébe (7)

1943 márciusában lesz a Csaba vezér gyógyszerertár kezelője. (8) Szakmai munkája magas színvonalú lehetett, mert 1949 januárjától kapott engedély gyakornokok tartására és oktatására. (9)

3. Nyomozás

3. ábra A rendőrgyilkosság helyszínrajza (Magyar Rendőr)

A rendőrség kiderítette, hogy Budapesten két Kommatinger Sándor él. Egyiküket kihallgatták és kiderült, hogy bejelentőlapjának szelvényét még 1945-ben ellopták (ekkoriban még ez szolgált személyi igazolványként) A másik Kommatingert a bejelentett címen nem találták, de jó személyleírást kaptak róla. A patikai betörés után két nappal egy orvosi műszerboltba is betörtek hasonló módszerrel. Innen mikroszkópokat és egyéb orvosi műszereket vittek el. Egy orvosi műszerboltban hamarosan meg is találták az egyik ellopott mikroszkópot. A kereskedő azért nem tartotta gyanúsnak, mert az eladó Horváth Ödön rendőr főhadnagyként igazolta magát. Hamarosan újabb gyilkosság történt, amit később kapcsolatba hoztak a Csaba utcaival. 1947. április 3-án Budapesten a Párisi

Nagyáruházban az egyik dolgozó az alagsorba tartott, hogy megszólaltassa a zárórát jelző csengőt. Egy idegen ballonkabátos férfival találkozott, akit megkérdezett, hogy mit keres itt. A WC kerestem-válaszolta anélkül, hogy megállt volna. Ahogy a kapcsolótáblához ért, mintha nyögéseket halott volna a sarokból. Ott egy félmeztelen vérző fejű lányt talált. Gyorsan a ballonkabátos után rohant, aki a szemben lévő házba menekült.

A házmeisterrel bezáratta a kaput és hívta a rendőrséget. A tettes levette véres kabátját és elrejtette majd a ház legfelső lakásába ment és Horváth Ödön rendőrfőhadnagyként igazolta magát. A lakót kérte, hogy zárkózzon be a szobájába amíg ő várja a gyilkost (azaz saját magát). Kimászott a tetőre onnan a másik házba és elmenekült. A megerősszakolt, többször fejbe ütött H.Erzsébet belehalt sérüléseibe (10)

Másnap az elkövető vakmerően visszament a tett helyszínére és az utcán lévő próbarendőrnek szintén Horváth Ödön rendőrfőhadnagyként igazolta magát és vele együtt bement a házba megtalálta és elvitte a hátrahagyott kabátját. (11) Az igazolvány valójában nem is volt rendőrigazolvány. (12) Az alvilágban mégis emiatt nevezték el Hekus Döncinek.

A rendőrök felkeresték az orvosi műszerboltokat, gyógyszerárakat és kérték, ha az adott személyleírású férfi kínálna eladásra műszereket, akkor értesítsék a rendőrséget. Teltek a hónapok eredmény nélkül, de végül november 4-én, az orvosi műszerekkel foglalkozó kereskedő értesítette a rendőrséget, aki már korábban vásárolt egy lopott mikroszkópot. A korábbi férfi kínál eladásra egy másik mikroszkópot. Magasházy őrnagy csoportjának nyomozói gyorsan a helyszínre siettek és elfogták ál Horváth Ödönt.

Kiderült, hogy Mészáros István makói illetőségű fodrász a tettes. (13)

4. Ábra: Mészáros István rendőrségi fényképe (Magyar Rendőr)

4. Szökés

A rendőrség Mészáros István kihallgatásával és a szembesítésekkel néhány nap alatt végeztek ezután átkísérték a Markó utcai ügyészségre. Mivel veszélyes bűnöző volt három őr kísérte az ügyész elé. Itt a kihallgatás után még Hekus Dönci kérdéseket tett fel az ügyével kapcsolatban addig amíg egészen be nem sötétedett. Miután aláírta a vallomását és a bilincset visszacsatolták rá, meglökte az asztalt, a kezével a kilincsre csapott és kiugrott a sötét folyosóra. Az őrök csak egymást akadályozták a szobából való kijutásban. Egy ajtó mögött elbújt és amíg az őrök az épületben keresték egy üres terembe ment, levette a bilincseit. Kimászott az ablakon és a magasból leugrott. A leérkezéskor súlyosan megsérült a lába és vérzett is. (14) Beült egy taxiba és az édesanyjához vitette magát. Pénzt és ruhát kért. Innen szintén taxival egy nyugdíjas rendőrorvoshoz ment, mert úgy gondolta itt kevésbé fogják keresni. Ebben igaza is lett. Az orvosnak azt mondta, hogy leesett a villamosról és Sztrogoff Mihályként mutatkozott be. Mivel a doktor soha nem olvasott Vernét így a sebet ellátta és megállapította, hogy az egyik lábában a csont megrepedt vagy el is tört ezért sürgősen be kell gipszelni. (15) Még sikerült egy Tatabányára induló vonatra felszállnia, de végül Vértesszőlősön elfogták, az akkor már járni sem tudó bűnözőt.

5. A tárgyalás

A tárgyalás 1947. november 11-én kezdődött. Az ítélezést statáriális (rögtönítélő) eljárásban folytatták le, mivel ennek feltételei fennálltak. Itt nincs lehetőség fellebbezni és az eljárást 72 óra alatt be kell fejezni. A tárgyalásra jegyeket adtak el, amit gyorsan elkaptak. A bíróság dr. Dán Andor tanácsvezető bíró elnökletével kezdte meg az eljárást. A vádlott a betöréseket és H. Erzsébet sérelmére elkövetett cselekményeket elismerte, a rendőrgyilkosságot azonban tagadta.

Szerinte a gyógyszertári betörésben részt vevő társa Szepesi József „Keki” követte el. Elmondása szerint két társa tört be a patikába, amíg ő kint őrködött. Amikor látták, hogy a rendőr igazoltatja, „Keki” a patikából lelőtte a rendőrt, Hekus Dönci pisztolyával. (16) Mint később kiderült, Szepesi József ekkor már külföldre szökött talán ezért próbálta meg ráhárítani a felelősséget. A bíróság végül is a rendőrgyilkosság vádja alól kellő bizonyítottság hiányában felmentette, azonban a Párisi Nagyáruházban elkövetett gyilkosság miatt halálra ítélte. A vádlott és védője kegyelemért folyamodott. A bíróság kegyelmi tanácsá alakult és elfogadták, hogy a Köztársasági Elnök elé terjesztik a kegyelmi kérvényét. Tildy Zoltán azonban nem találta kegyelemre méltónak. 1947. november 29-én felolvasták előtte a kegyelmi kérvénye elutasítását és még aznap felakasztották (17)

1956 őszén Szepesi Józsefet Franciaországban elfogták és kiadták Magyarországnak. Október közepén került budapesti börtönbe. Az újságok arról cikkeztek, hogy most már talán ki fog derülni a rendőrgyilkos személye. (18) 1956. október 23-án Budapesten kitört a forradalom és „Keki” ismét eltűnt. Így azóta sem ítélték el senkit ezért a rendőrgyilkosságért.

6. Ábra: Az őrök fényképezkednek Hekus Döncivel (A Nemzeti Múzeum engedélyével)

6. Csaba Vezér gyógyszertár története a gyilkosság után

7. Ábra: A gyógyszertár eredeti helyszíne napjainkban

elnevezése. Most már kerületenként számozták, így a 1205. gyógyszertár elnevezést kapta. A hatvanas években üzlethelyiség cserével a patika átkerült a Városmajor utcába. A gyógyszertár vezetője 1953-ban már dr. Kolossy Istvánné (Palasovszky Edit) volt. (19) 1970-es évek elején váltotta őt vezetőként Gaál Tiborné (Bugár Mészáros Mária). A patikát 1996 szeptemberében hirdették meg eladásra. (20) A privatizáció után továbbra is Gaál Tiborné maradt a vezető, de immár személyi jogos gyógyszerészként. Jelenleg Városmajori Segítő Mária néven üzemel.

Karner Ákost 1947 november 11-én délelőtt tett tanúvallomást a bíróság előtt. Még aznap délután az ügyész és a védő kérésére helyszíni szemlét tartottak. Erős kísérettel szálltak ki a Csaba utcai gyógyszertárhoz.

Nem túl sűrűn fordul elő egy egy patika életében, hogy statáriális bíróság tart helyszíni szemlét egy rendőrgyilkossággal kapcsolatban.

A gyógyszertárat 1950-ben államosították és a 0/45. sorszámot adták neki. Karner Ákos sorsa a továbbiakban nem ismert. 1953-ban változott a budapesti patikák

7. Hekus Dönci emlékezete

Mészáros Istvánt már az elfogása után is úgy kezelték, mint egy hírességet. Autogramot adott és rendőrök fényképezkedtek vele. A helyszíni szemlén összességében több ezren voltak kíváncsiak rá. Külön rendőr alakulat biztosította a kordont. Az akkori újságok a címlapon hozták a vele kapcsolatos híreket. Szabó László 1964 -ben kiadott könyve „ A század jeles bűnügyei „ majd teljes fejezetet szentelt az ügynek. 1972-ben film is készült Hekus lettem címmel, amelyben Szersén Gyula alakította Hekus Döncit. Határ Győző verset írt Hekus Dönci címmel. A Wikipédián is szerepel Mészáros István bűnöző szócikk. Bár itt hibásan szerepel a rendőrgyilkosság időpontja (nem március 12-e, hanem március 9-ről 10-re virradó éjszaka).(21) Napjainkban is többször jelenik meg róla szóló írás (Index, Mult-kor). Hekus Dönci ügye nemcsak az akkori bűnügyi történet része, hanem a gyógyszerészettörténet érdekes színtestje is.

8. Ábra: A patikai jelenet a Hekus lettem című filmből

Irodalomjegyzék

1. Magyar Országos Tudósító 1947. november 11. 16 óra 15 perc
Arcanum adatbázis
2. Szmodits László: Budapest XII. kerületének gyógyszerésztörténete 1950-ig
Budapest 2018. 7. o.
www.gyogyszeresztortenet.hu
3. Mohos Márta: Egy azonosító, igazoló bárca mint gyógyszerésztörténeti emlék
Gyógyszerésztörténet III. évfolyam 2. szám 2005. május 12-13 o.
www.gyogyszeresztortenet.hu
4. <http://budapest100.hu/house/csaba-utca-7-a/>
5. Gyógyszerészeti évkönyv 1971. 508. o.
www.gyogyszeresztortenet.hu
6. Szmodits László: i. m.
7. Gyógyszerészek Lapja 1930. november 01. 11. o.
Arcanum adatbázis
8. Gyógyszerészi Szemle 1943. március 20. 119.o
Arcanum adatbázis
9. Magyar Közlöny 1949. január 4. 2.o.
Arcanum adatbázis
10. Mág Bertalan : Nyomon a Mág csoport 200-219 o."Hekus Dönci"
Albatrosz könyvek 1969
11. Világosság 1947. április 9. 1.o.
Arcanum adatbázis
12. Képes Sport 1984. január 10. 12-13. o.
Arcanum adatbázis
13. Friss Újság 1947. november 6. 1-2. o.
Arcanum adatbázis
14. Friss Újság 1947. november 9. 1-2. o.
Arcanum adatbázis
15. Fóti Andor : Kelepcében az alvilág 206-228 o. Sztrogof Mihály újpesti kalandja
Zrínyi Katonai Kiadó 1978.
16. Magyar Országos Tudósító 1947. november 11. 10 óra 45 perc
Arcanum adatbázis

17. Kis Újság 1947. november 30. 1.o.
Arcanum adatbázis

18. Esti Budapest 1956. október 15. 5. o.
Arcanum adatbázis

19. Gyógyszerész 1954. augusztus 140.o.
www.gyogyszeresztortenet.hu

20. Népszabadság 1995. szeptember 9. 15.o.
Arcanum adatbázis

21. Világ 1947. március 11. 5.o.
Arcanum adatbázis